

תורה אור השלם

פז:

כאשר צוך במרה. ואס תאמר מנא ליה דמרה איפקוד אשנת דילמא כאשר נוך צפרשת מן דאשכחן דיני שנת כמזבין שס את אשר תאפו אפו וגו'^א וי"ל משום דנציבזד אז ואס נמי כתיב כאשר נוך ומסתמא כי היכי דהאי כאשר נוך צמרה הכי נמי האי וכן מוכח צפרק ד' מיתות (סנהדרין דף טו:). דליסתמר מילמיה דר' יהודה אתרווייהו וא"מ וכיון דצמרה איפקוד אשנת היכי אמרינן צפ' כל כתיב (לקמן קיח:). אלמלי שמרו ישראל שנת ראשונה לא שלטה צהן אומה ולשון שנאמר ויהי ציוס השציעי ילאו מן העס ללקוט וגו' וכתיב צתריה ויצא עמלק אמאי קרי להאי שנת ראשונה כיון דצמרה נטטוו והא לא היתה שנת ראשונה דמעיקרא כתיב ויסעו מאילס ויצאו וגו' ואמרינן בצמון דלותו היום שנת היה ועוד מקשים דמשמע מתוך הפסוקים ששתי שצמות היו קודס ראשונה כשנסעו מאילס ואחר אותו שנת ירד להס המן וכתיב ויהי ציוס השעי לקטו לחס משנה וגו' ויחיוו אותו עד הצקר וגו' ויאתמר משה אכלוהו היום וגו' שש ימים תלקטוהו וגו' ויהי ציוס השציעי ילאו מן העס ללקוט וגו' משמע שצצנת שליטת שאחר מרה היא: **ואמר רב יהודה כאשר צוך במרה.** האי קרא צמשנה תורה כתיב וליכא למימר ^א (כאשר נוך צמתן תורה שהרי משה לא היה מספר אלא על הסדר ובכולהו לא כתיב כאשר נוך: **אתחומין לא איפקוד.** אין ל"ל דאתאי כר' עקיבא

מסכת רי"י

כאשר צוך ה' אליהו. כתיב צדכיות אחריות צגי שנת וכדו אל אלס. ויהינן אן הא לוכא למימר דמשה היה אמר להו עברית מואב כאשר נוך צסיר, דמשה לאו מלאי היה שותי להס משנה תורה ומזהירס על אלוהי, אלא כמו שקבלה הוא, והיה חזר ומגיד להס וכל מה שכתיב צדכיות אחריות היה כמות נלוות וכן שמת עסתי (סנהדרין ג:). אלא ארביעה ימים בלבד. אס נקבע עכשיו צחלח צצצנת היא לשה כהלא צמתיי צצצנת (ריה ב' וסוכה ג') ועירבין שנת וצכדו לעולס כל חדשי השנה אחד מלא ואחד חקר ואין מעבדין ואין חתמין שום חודש לנזיך והוא לה שנה שני' ימים, מנלמא כל השנה שזעיס שלמים מן מד' ימים, וכן הדומין קביעות השנה מקביעות צמיתה (ריה ג' וכעיי' שם ב' וסוכה שם ועירבין שם, ואם היתה שנה מעוברת חמשה קצנר חודש עשיר לעולס חקר ואיט דוחה את החמעות אלא יום אחד שהא יתר על ד' שזעות (ריה ג' וכעיי' שם ב' וסוכה שם,

מסכת תוספות

א. ששת ימים תלקטוהו וביום השביעי לא יהיה בו. מוס' הלא"ה. ב. המן הנוחבה שם, ולא נאמרה עד אחרי שנעשה חמקין שאמר לו הקב"ה להנחית. מוס' הלא"ה. ג. ופסח מצרים מקחו בעשור לחודש. ששה לה"ן.

אמר רבי עקיבא פרק תשיעי שבת

כאשר צוך במרה. ואס תאמר מנא ליה דמרה איפקוד אשנת דילמא כאשר נוך צפרשת מן דאשכחן דיני שנת כמזבין שס את אשר תאפו אפו וגו'^א וי"ל משום דנציבזד אז ואס נמי כתיב כאשר נוך ומסתמא כי היכי דהאי כאשר נוך צמרה הכי

לחנייתן רב אחא בר יעקב אמר למסען וקמיפלגי בשבת דמרה דכתיב י'כאשר צוך ה' אליהך ^ב ואמר רב יהודה אמר רב כאשר צוך במרה מר סבר אשבת איפקוד אתחומין לא איפקוד ומר סבר אתחומין נמי איפקוד ת"ש ניסן שבו יצאו ישראל ממצרים בארבעה עשר שחטו פסחיהם ובחמשה עשר יצאו ולערב לקו בכורות לערב ס"ד אלא ^ב מבערב לקו בכורות ואותו היום חמישי בשבת היה מדחמיסר בניסן חמשה בשבת ריש ירחא דאייר שבתא וריש ירחא דסיון חד בשבת קשיא לרבנן אמרי לך רבנן אייר דההיא שתא עבוירי עברוה תא שמע דלא עברוה ניסן שבו יצאו ישראל ממצרים בארבעה עשר שחטו פסחיהם בחמשה עשר יצאו ולערב לקו בכורות לערב ס"ד אלא אימא מבערב לקו בכורות ואותו היום חמישי בשבת היה השליס ניסן ואירע אייר להיות בשבת חסר אייר ואירע סיון להיות באחד בשבת קשיא לרבנן הא מני ר' יוסי היא אמר רב פפא ת"ש ^ב ויסעו מאלים ויבואו כל עדת בני ישראל וגו' בחמשה עשר יום לחדש השני ואותו היום שבת היה דכתיב ^ב ובקר וראיתם את כבוד ה' וכתיב ^ג ששת ימים תלקטוהו ומדחמיסר באייר שבתא ריש ירחא דסיון חד בשבת קשיא עבוירי עברוה א"ל רב ^א חביבי מחזונאה לרב אשי ת"ש ^א ויהי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן תנא אותו יום נמל עשר עמרות ראשון למעשה בראשית ראשון לנשיאים ראשון לכהונה ראשון לעבודה ראשון לירידת האש ראשון לאכילת קדשים ראשון לשכון ^א שכינה ראשון לברך את ישראל ראשון לאיסור הבמות ראשון לחדשים ומדריש ירחא דניסן דהאי שתא חד בשבת דאשתקד [בד'] בשבת דתניא אחרים אומרים ^ב אין בין עצרת לעצרת ואין בין ר"ה לר"ה ^א אלא ד' ימים בלבד ואם היתה שנה מעוברת ה' הוה ליה ריש ירחא דאייר מעלי שבתא וריש ירחא דסיון שבתא קשיא בין לרבי יוסי בין לרבנן לר' יוסי שבעה חסרין עבוד לרבנן

דחוי יום אחד לקמן: **ו' חסרים עבוד.** ולא היו אלא ג' צין פסח לפסח הלך דלישתקד צה' צצצא ולית ליה דאחריס דלמאי אין מעבדין ואין מחסרין שום חדש לנזיך אלא לעולס אחד מלא ואחד חקר: **לרבנן**

לחנייתן. שהרי צר"ח חנו והכי קאמר ששי לחנייתן הוא הששי צחדש הוא ששי צצצנת: **למסען.** אף למסען שציוס שצלו למדבר סיני נסעו מרפדים: **וקא מיעלגי.** רב אחא ורבא צמלות שנת שנאמר להס צמרה אס נטטוו על התחומין צו ציוס אז לא דכתיב צדצרות האחרונות שמור את יום השצנת לקדשו כאשר נוך ש"מ קודס הדצרות נטטוו צה: **ואר"י צמרה.** דכתיב שס שס לו חק ומשפט (שמות טו): **אתחומין לא איפקוד.** הלך כשנסעו מרפדים נסעו צצצנת שלא הוזהרו ^א לילך יותר מאלפים אמה: **לערב.** לערב משמע לערב הצא: **ריש ירחא דאייר צצצא.** שהרי ניסן מלא הוא לעולס ^א וריש ירחא דסיון צחד צצצצא: **השליס ניסן.** נתמלא צשלס יום לשון שלס ^א חסר אייר שהרי אייר חסר כסדרן ומתרמי סיון צחד צצצצא: **ואווס** **היום שצנת היה שגא' ובקר וראיתם וגו'.** שנתרעמו צו ציוס על המן דכתיב וילוגו על משה וגו' להמית את כל הקהל הזה צרעצא ^א והצטיחס להוריד להס מן לתמר וע"כ צחד צצצנת ירד להס מן תחלה שנאמר ששת ימים תלקטוהו וציוס השציעי לירידתו שנת לא יהיה צו: **ריש ירחא דסיון חד צצצנת.** כשתשליס לאייר עד ט"ו ויוס ט"ו ר"ח סיון: **עשר עטרות.** ראשון לעשרה דצרים: **ראשון לצריאס עולס.** שאחד צצצנת היה: **ראשון לנשיאס.** להקצנת נשיאס לחנוכת הצית: **ראשון לכהונה.** אותו היום שמיני למילואיס ועצודה צאהרן וצניו ועד עכשיו היה צצכורות: **ראשון לעבודה.** לסדר עבודה ליצור תמידין ושאר קצננות של תרומת הלשכה: **לירידת אש.** ותנא אס מלפני ה' ותאכל על המוצנז וגו' (ויקרא ט): **לאכילת קדשים.** צנחמילה ועד עכשיו היו נאכליס צכל מקוס: **לשון צצצאל.** שכינה שרתה שס דכתיב וצנחמי צמוכס ^א מכלל דעד השתא לא ^א שרתה: **לצרך.** צרכת כהניס דכתיב ^א ושא אהרן את ידיו וגו': **לאיסור הצמות.** מעכשיו נאסרו שהוה רצוי לפתח אהל מועד דכתיב ^א ואל פתח אהל מועד לא יציאו: **דהאי שגא.** שנה השנית ליציאתס הוקס המשכן: **ד' ימים.** כשאתה קוצב כל החדשים כסדרן אחד מלא ואחד חקר הוו ארבעה ימים צין תחלת שנה לתחלת שנה אחרת שמנין חדשי לצנה כסדרן שני"ד ימים כולן שזועין חוץ מארבעה ימים: **ואס היסה שנה מעוצרת ה'.** דקסצר שני האדירים צעדינן חסריס ופסח

דחוי יום אחד לקמן: **ו' חסרים עבוד.** ולא היו אלא ג' צין פסח לפסח הלך דלישתקד צה' צצצא ולית ליה דאחריס דלמאי אין מעבדין ואין מחסרין שום חדש לנזיך אלא לעולס אחד מלא ואחד חקר: **לרבנן** **לחנייתן.** שהרי צר"ח חנו והכי קאמר ששי לחנייתן הוא הששי צחדש הוא ששי צצצנת: **למסען.** אף למסען שציוס שצלו למדבר סיני נסעו מרפדים: **וקא מיעלגי.** רב אחא ורבא צמלות שנת שנאמר להס צמרה אס נטטוו על התחומין צו ציוס אז לא דכתיב צדצרות האחרונות שמור את יום השצנת לקדשו כאשר נוך ש"מ קודס הדצרות נטטוו צה: **ואר"י צמרה.** דכתיב שס שס לו חק ומשפט (שמות טו): **אתחומין לא איפקוד.** הלך כשנסעו מרפדים נסעו צצצנת שלא הוזהרו ^א לילך יותר מאלפים אמה: **לערב.** לערב משמע לערב הצא: **ריש ירחא דאייר צצצא.** שהרי ניסן מלא הוא לעולס ^א וריש ירחא דסיון צחד צצצא: **השליס ניסן.** נתמלא צשלס יום לשון שלס ^א חסר אייר שהרי אייר חסר כסדרן ומתרמי סיון צחד צצצא: **ואווס** **היום שצנת היה שגא' ובקר וראיתם וגו'.** שנתרעמו צו ציוס על המן דכתיב וילוגו על משה וגו' להמית את כל הקהל הזה צרעצא ^א והצטיחס להוריד להס מן לתמר וע"כ צחד צצצנת ירד להס מן תחלה שנאמר ששת ימים תלקטוהו וציוס השציעי לירידתו שנת לא יהיה צו: **ריש ירחא דסיון חד צצצנת.** כשתשליס לאייר עד ט"ו ויוס ט"ו ר"ח סיון: **עשר עטרות.** ראשון לעשרה דצרים: **ראשון לצריאס עולס.** שאחד צצצנת היה: **ראשון לנשיאס.** להקצנת נשיאס לחנוכת הצית: **ראשון לכהונה.** אותו היום שמיני למילואיס ועצודה צאהרן וצניו ועד עכשיו היה צצכורות: **ראשון לעבודה.** לסדר עבודה ליצור תמידין ושאר קצננות של תרומת הלשכה: **לירידת אש.** ותנא אס מלפני ה' ותאכל על המוצנז וגו' (ויקרא ט): **לאכילת קדשים.** צנחמילה ועד עכשיו היו נאכליס צכל מקוס: **לשון צצצאל.** שכינה שרתה שס דכתיב וצנחמי צמוכס ^א מכלל דעד השתא לא ^א שרתה: **לצרך.** צרכת כהניס דכתיב ^א ושא אהרן את ידיו וגו': **לאיסור הצמות.** מעכשיו נאסרו שהוה רצוי לפתח אהל מועד דכתיב ^א ואל פתח אהל מועד לא יציאו: **דהאי שגא.** שנה השנית ליציאתס הוקס המשכן: **ד' ימים.** כשאתה קוצב כל החדשים כסדרן אחד מלא ואחד חקר הוו ארבעה ימים צין תחלת שנה לתחלת שנה אחרת שמנין חדשי לצנה כסדרן שני"ד ימים כולן שזועין חוץ מארבעה ימים: **ואס היסה שנה מעוצרת ה'.** דקסצר שני האדירים צעדינן חסריס ופסח

דחוי יום אחד לקמן: **ו' חסרים עבוד.** ולא היו אלא ג' צין פסח לפסח הלך דלישתקד צה' צצצא ולית ליה דאחריס דלמאי אין מעבדין ואין מחסרין שום חדש לנזיך אלא לעולס אחד מלא ואחד חקר: **לרבנן** **לחנייתן.** שהרי צר"ח חנו והכי קאמר ששי לחנייתן הוא הששי צחדש הוא ששי צצצנת: **למסען.** אף למסען שציוס שצלו למדבר סיני נסעו מרפדים: **וקא מיעלגי.** רב אחא ורבא צמלות שנת שנאמר להס צמרה אס נטטוו על התחומין צו ציוס אז לא דכתיב צדצרות האחרונות שמור את יום השצנת לקדשו כאשר נוך ש"מ קודס הדצרות נטטוו צה: **ואר"י צמרה.** דכתיב שס שס לו חק ומשפט (שמות טו): **אתחומין לא איפקוד.** הלך כשנסעו מרפדים נסעו צצצנת שלא הוזהרו ^א לילך יותר מאלפים אמה: **לערב.** לערב משמע לערב הצא: **ריש ירחא דאייר צצצא.** שהרי ניסן מלא הוא לעולס ^א וריש ירחא דסיון צחד צצצא: **השליס ניסן.** נתמלא צשלס יום לשון שלס ^א חסר אייר שהרי אייר חסר כסדרן ומתרמי סיון צחד צצצא: **ואווס** **היום שצנת היה שגא' ובקר וראיתם וגו'.** שנתרעמו צו ציוס על המן דכתיב וילוגו על משה וגו' להמית את כל הקהל הזה צרעצא ^א והצטיחס להוריד להס מן לתמר וע"כ צחד צצצנת ירד להס מן תחלה שנאמר ששת ימים תלקטוהו וציוס השציעי לירידתו שנת לא יהיה צו: **ריש ירחא דסיון חד צצצנת.** כשתשליס לאייר עד ט"ו ויוס ט"ו ר"ח סיון: **עשר עטרות.** ראשון לעשרה דצרים: **ראשון לצריאס עולס.** שאחד צצצנת היה: **ראשון לנשיאס.** להקצנת נשיאס לחנוכת הצית: **ראשון לכהונה.** אותו היום שמיני למילואיס ועצודה צאהרן וצניו ועד עכשיו היה צצכורות: **ראשון לעבודה.** לסדר עבודה ליצור תמידין ושאר קצננות של תרומת הלשכה: **לירידת אש.** ותנא אס מלפני ה' ותאכל על המוצנז וגו' (ויקרא ט): **לאכילת קדשים.** צנחמילה ועד עכשיו היו נאכליס צכל מקוס: **לשון צצצאל.** שכינה שרתה שס דכתיב וצנחמי צמוכס ^א מכלל דעד השתא לא ^א שרתה: **לצרך.** צרכת כהניס דכתיב ^א ושא אהרן את ידיו וגו': **לאיסור הצמות.** מעכשיו נאסרו שהוה רצוי לפתח אהל מועד דכתיב ^א ואל פתח אהל מועד לא יציאו: **דהאי שגא.** שנה השנית ליציאתס הוקס המשכן: **ד' ימים.** כשאתה קוצב כל החדשים כסדרן אחד מלא ואחד חקר הוו ארבעה ימים צין תחלת שנה לתחלת שנה אחרת שמנין חדשי לצנה כסדרן שני"ד ימים כולן שזועין חוץ מארבעה ימים: **ואס היסה שנה מעוצרת ה'.** דקסצר שני האדירים צעדינן חסריס ופסח

דחוי יום אחד לקמן: **ו' חסרים עבוד.** ולא היו אלא ג' צין פסח לפסח הלך דלישתקד צה' צצצא ולית ליה דאחריס דלמאי אין מעבדין ואין מחסרין שום חדש לנזיך אלא לעולס אחד מלא ואחד חקר: **לרבנן**

מסורת הש"ס

א) סנהדרין ט: ט: (ב' ערין ט: סוכה מד: ר"ה ו: ב'. [מוספתא ערין פ"א], א) ים שצנתו דהך וריש ירחא הוא דצור חדש וצ"ל וריש ירחא דסיון חד צצצא שהרי אייר חקר [מ"ו:]. ד) ים שצנתו שזור דיצור חדש וגרסי' חסר אייר עשוה חסר כסדרן. רש"י, (ה) [שמות טו:], ו) [שמות כה:], ו) [ויקרא ט:], (ח) [שם ט:] (סוכה כו:), י' דבור זה עיך לקמן דף פ"ח,

הגהות הב"ח

א) גמ' אלא אימא מעבדי: ב) שם א"ל רב אסי מחזנא: ג) שם ראשון לשון בישראל ראשון לברכת כהניס ראשון לאיסור הצמו: ד) שם ואין צין ר"ה לר"ה ואין בין פסח לפסח אלא ד' ימים: e) רש"י ד"ה אתחומין וסי' שלא חסרוה שלא ליל: ו) ד"ה ריש ירחא וסי' ועולס חקר' ואח"כ מ"ה וריש ירחא דסיון צחד צצצא שהרי אייר חסר כסדרן ומתרמי סיון צחד צצצא הס"ד. ואח"כ מ"ה השליס וסי' ואח"כ ד"ה חסר אייר עשוה חקר כסדרן הס"ד והשאר נמתח: ז) ד"ה לשון וסי' לא שכן סמין: ח) תוב' ד"ה ואמר ר' יהודה וסי' וליכא למימר. ט) צ"צ וכרש"י ממ' מנ' סנהדרין דף ט משני מירוק תח' ע"ז ע"ש:

רבינו חננאל

לחנייתן, דאלמא בשבת במסעין היה, ולא היו מצווין על התחומין באותה שעה. רב אחא בר יעקב אמר אף ביום חנייתן היה מסען, והוא חד בשבא, ומצווין היו על התחומין. ת"ש ניסן שצאו בו ישראל ממצרים ביום חמישי הוה, דמשכחת [לח] אייר בו' וסיון בחד בשבת. אמר לך רבנן אייר דההיא שתא עבוירי עברוה ת"ש ירחא דסיון באחד בשבת. אמר לך ר' יוסי היא, אמר רב פפא ת"ש בחמשה עשר יום לחודש השני, אותו היום (עבר) שבת היה, ומדט"ו באייר שבתא ריש ירחא דסיון בחד בשבא. ופיקי' דעבוירי עברוה לאייר וראש ירח סיון תרין בשבתא. אמר ליה רב חבי מחזונאה לרב אשי ת"ש והיו בחודש הראשון בשנה השנית באחד לחודש הוקס המשכן, וחניא אותו היום נטל עשר עטרות, ראשון למעשה בראשית, אלאמא חד בשבא היה. ומדראש חדש ניסן שנה שנית חד בשבת, ראש חודש ניסן דראשונה ארבע בשבת, דחניא אחרים אומרים אין בין עצרת לעצרת ואין בין ראש השנה לראש השנה אלא ארבעה ימים בלבד, ואם היתה שנה מעוברת חמשה, וכיון דראש חודש סיון שבת, וקשיא בין לרבנן דאמרי תרין בשבא, ויבין לר' יוסי דאמר חד בשבא.